



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 386/2021
18.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Александра Гојковић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Градско правобранилаштво, ради накнаде за експроприсано земљиште, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1775/20 од 28.10.2020. године, у седници одржаној 18.05.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1775/20 од 28.10.2020. године, у односу на тужиљу ББ.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1775/20 од 28.10.2020. године, у односу на тужиоца АА.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2483/2018 од 15.06.2020. године, исправљеном решењем истог суда П 2483/2018 од 10.09.2020. године, ставом првим изреке тужбени захтев је делимично усвојен. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да на име накнаде за одузето земљиште тужиоцу исплати износ од 3.576.278,45 динара и тужиљи износ од 5.394.943,00 динара, све са законском затезном каматом од 15.06.2020. године до исплате, као и да тужиоцима накнади трошкове овог поступка од 1.497.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, наложено је туженом да о свом трошку изврши упис на 7006/10000 дела на сувласничким деловима тужиоца и тужиље на парцели .../... КО ... уписане у лист непокретности ..., као јавну својину, пред надлежним Републичким геодетским заводом, те да су тужиоци дужни трпети да се на основу овакве пресуде, предметне непокретности у напред наведеним деловима на њиховим сувласничким деловима, могу писати као јавна својина у јавним катастарским књигама када се за то стекну законски услови. Ставом четвртим изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужиоца преко досуђеног износа од 3.576.278,45 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате до траженог износа од 3.817.676,69 динара, са законском затезном каматом од 22.09.2016. године до исплате и део тужбеног захтева тужиље преко досуђеног износа од 5.394.943,00 динара, са законском затезном

каматом од дана пресуђења до исплате, до траженог износа од 5.761.088,21 динар, са законском затезном каматом од 22.09.2016. године до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу преко наложеног туженом да о свом трошку изврши упис на 7006/10000 дела на сувласничким деловима тужиоца и тужиље на парцели .../... КО ... уписане у лист непокретности ... као јавну својину пред надлежним Републичким геодетским заводом, до траженог да суд наложи туженом да о свом трошку изврши упис на 1049/2879 сувласничких делова тужиоца и на 1583/2879 сувласничких делова тужиље, на парцели .../... КО ..., уписане у лист непокретности број ..., као јавну својину пред надлежним Републичким геодетским заводом.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1775/20 од 28.10.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда је потврђена у усвајајућем делу одлуке о главној ствари и парничним трошковима. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитијући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је оценио да ревизија у односу на тужиљу није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба ЗПП, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује, док битна повреда из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, није ревизијски разлог у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, правни претходник тужиље АА је био власник некретнина уписаних у зк. ул. ... КО ..., између осталог и, парцеле број ..., њива од 56а 47м² и у зк. ул. ... КО ..., парцеле .../... њива „...“ од 57а 55м². Наведене некретнине су због урбанизације промениле намену и постале градско грађевинско земљиште, а на захтев правног претходника тужиље надлежни управни орган је 1988. године спровео поступак преузимања на коришћење дела неизграђеног грађевинског земљишта парцеле број ... у КО ..., навођењем да су у питању парцела .../... од 20а 15м² и .../... од 11а 44м², те је након тога исплаћена накнада. Почев од 1996. године, ВВ, АА син, по основу уговора о поклону од 23.05.1988. године, отпочео је фактичку парцелизацију парцеле ... у КО ..., па су формиран плацеви и продавани физичким лицима тако што су у купопродајним уговорима навођени аликвотни делови површина продатог земљишта. Том приликом формиран су и прилазни путеви, па је тако настала парцела број .../... површине 28а 79м², актуелно уписана у листу непокретности број ... КО Спровођењем купопродајних уговора идеални делови ове парцеле уписивани су на физичка лица којима су продавани плацеви, а након конверзије друштвене у приватну својину, део ове парцеле од 1679/2879 води се као својина тужиље. Према плану детаљне регулације ова парцела планирана је за улицу ... у површини од 22а 26м², а њен део од 6а 53м² за формирање грађевинских парцела, заједно са к.п. .../... . Наведени план правно није приведен намени. Према фактичком стању на лицу места део парцеле .../... у површини од 20а 17м², што представља

70,06%, користи се као јавна површина улице Коловоз се простире на површини од ба 60м² и насут је туцаником. Испод парцеле постоје прикључци гасоводни и електроенергетске мреже. Тржишна вредност ове некретнине за 1м² је 4.586,40 динара, што на основу својинског удела тужиље на земљишту које је фактички приведено планираној намени даје износ од 5.394.943,00 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиљи исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта.

Уставом РС у члану 58., између осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.).

Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник Републике Србије“, број 47/03, ... 39/09) је у члану 2. став 1. тачка 1. прописано да је јавна површина простор утврђен планом за објекте чије је коришћење, односно изградња од општег интереса, у складу са прописима о експропријацији (јавни путеви, паркови, тргови, улице као и друге површине у складу са посебним законом), док чланом 2. ставу 1. тачка 6. сада важећег Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник Републике Србије“, број 72/09 ... 145/14) да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС“, број 72/11...104/16) поред осталог, прописано је: да добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом – јавни путеви, јавне пруге, мост и тунели на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго (став 2.); да свако има право да добро у општој употреби користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом, односно одлуком органа и правног лица која су та добра дата на управљање (став 5.); да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева II реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопутеви државног пута I и II), тргова и јавних површина, који су у својини локалне самоуправа на чијој територији се налазе (став 7.).

У конкретном случају спорно земљиште, означено као парцела парцела број .../... КО ..., на којој је тужиља сувласник у уделу 1679/2879, према Плану генералне регулације простора за породично становање уз ... и ... пут са окружењем у ... („Сл. Лист Града Новог Сада“ број 30/14) као и Плану детаљне регулације блока на Клиси уз улицу Радослава Продановића („Сл. Лист Града Новог Сада“ број 45/10), намењено је за јавну - саобраћајну површину и у природи представља постојећу улицу која има свој назив Због тога је оно, сагласно цитираним одредбама Закона о јавној својини, постало добро у општој употреби у јавној својини туженог као јединице локалне самоуправе, које као улицу свако има право да користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом и подзаконским актима. На тај начин извршена је „фактичка експропријација“ која настаје када се на земљишту граде

путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земишта.

Тужила је фактички лишена права својине, са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа, и није дужна да трпе штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа) које би било основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је обвезник исплате накнаде јер се спорна парцела користи као улица – добро у општој употреби и у јавној својини, на којем тужени има право својине у складу са чланом 10. став 7. Закона о јавној својини. Висина ове накнаде, која тужилци припада на основу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и на основу члана 58. Устава Републике Србије, одређена је према тржишној вредности земљишта према налазу и мишљењу судског вештака који су судови прихватили.

Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу ревидента да тужени није обвезник накнаде, јер ниједном својом радњом није депоседирао тужилцу. Тужени је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији односно изузимању из поседа) претворено у добро у општој употреби – улицу, а исто за такву намену предвиђено је одговарајућим планским актом.

Неосновани су наводи ревизије којима се оспорава правилна примена материјалног права. Ово тим пре, што се у ревизији понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата. У преосталом делу, ревизија оспорва правилност утврђеног чињеничног стања и ставља примедбе на оцену доказа из члана 8 ЗПП, због којих се ревизија не може изјавити применом члана 407. став 2. ЗПП

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија у односу на тужиоца није дозвољена.

Чланом 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба, у овој правној ставри, ради накнаде за фактички експроприсано земљиште поднета је 08.06.2015. године, а вредност предмета спора побијеног дела у односу на тужиоца је 3.576.278,45 динара.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинско-правном спору, који се односи на новчано потраживање, у коме вредност предмета спора побијеног дела, у односу на тужиоца, не прелази динарску противвредност 40.000 евра према

средњем курсу НБС на дан подношења тужбе, то у наведеном делу, применом члана 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена.

Из изнетих разлога, на основу члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић